

כי כל תורותיו הם כלליות גדול מאוד שיכולים לטעוא בהם מה שצריך לכל אחד ואחד (קלים להזדה)

גליון

שיחות ומאמרים

דברי תבונה ואמרי דעת
מחיי נפש ומשמחי לב
במשנת רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א

תשרי

כי כל תורתיהם הם כלליות גדול מאד שיכולים למצוא בהם מה שצריך לכל אחד ואחד (עליו לחשוב)

גליון

שיחות ומאמרים

דברי תבונה ואמרי דעת
מחיי נפש ומשמחי לב
במשנת רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א
ובגודל מעלת קדושת
אור המועדים

אשר נמסרו מפי הרה"צ
רבי אפרים קעניג שליט"א

תשרי

שנה ב' (תשפ"ד)

©

כל הזכויות שמורות

מכון 'מי הדעת'
להפצת מעייני הדעת של הנגמ"ח

לתרומות הארות והערות:
מו"ל נחמן לנדסמן - 053-414-3185
אברהם יעקב גבאי - 054-851-9308

לתרומות באשראי:
נדרים פלוס עמותת 'ידידי הצפון'
למסרת מכון 'מי הדעת'

עימוד
ועיצוב לוגו כריכה ושערים:
איצ'ן // אומנות גרפית - 053.4125398

כי רבינו הקדוש הצדיק
יסוד עולם זיע"א הוא הוא
אשר בחר בו ה' לעמוד
לפניו, ופתח לו את כל גזני
אוצרותיו היקרים
והנחמדים, לקחת משם
כל הנצרך לפרנסת כל
העולם כולו מאז ועד הנה
ועד ביאת משיח צדקנו,
הן בגשמיות והן
ברוחניות, וזה נמצא
בספריו הקדושים אשר
אתנו ובספרי תלמידיו
ואצל אנשי שלומנו
המקורבים האמיתיים
לדרך רבינו. ('שערי צדיק'
מכתב רס"ט)

ונתתי להם בביתי ובחומותי
יד ושם טוב, שם עולם אתן לו

זכות מפעל הקודש להפצת מעיינותיו הנפלאים

של הנחל נובע מקור חכמה

רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מוקדש לזכרון עולם ולעילוי נשמת

רבי אליעזר דוד ב"ר יוסף ופערל

צייטליך ז"ל

נלב"ע ערב שבת ופסח תשע"ה

ולהצלחת התורם והרמת קרנו מעלה מעלה

ת.נ.צ.ב.ה.

ברכה לראש משביר

לזכות

גדליהו אהרן בן נחמה דבורה וכל משפחתו
לברכה והצלחה בכל הענינים

ולעילוי נשמת

ר' חיים שלמה בן שלום ברוך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

ברכה לראש משביר

לעילוי נשמת

מרת שרה בת אברהם ע"ה

נלב"ע כ"ד מנחם-אב ה'תשפ"ד

ת.נ.צ.ב.ה

תוכן הענינים

מאן נצח ..... עמ' ט"ו

אקדמות מילין

חסדי ה' עולם אשירה, שוב אנו זוכים להוציא לאור עולם את גליון מופלא זה, המלא וגדוש באורו ודעתו של הצדיק יסוד עולם זי"ע, והם שיחותיו ומאמריו של עטרת ראשינו מורינו הרה"צ רבי אפרים קעניג שליט"א, והפעם לקראת חג הסוכות זמן שמחתינו, ולכבוד הילולא רבא קדישא של אדונינו מוהר"ן זי"ע.

בגליון זה הבאנו את המאמר - 'מאן נצח', והוא שיחתו הקדושה שדיבר במקהלות עם בסעודת ההילולא לרבינו הקדוש, בביהכנ"ס הגדול בעיה"ק צפת ת"ו, בשנת תש"פ.

במאמר זה מרחיב בביאור כח הנצחיות של רבינו, וביסודות דרכי ההתחזקות שהנחילנו רבינו, וכיצד הם מאירים בימי הסוכות הקדושים, ועוד הרבה יסודי דעת המוכרחים לכל הבא בשערי דרכיו הקדושים של הצדיק האמת.

בהזדמנות זאת, נודה שוב לכל העוזרים והמסייעים, תומכי המכון הקדוש, אשר בזכותם אנו זוכים להפיץ ולהאיר את אור דעתו הקדושה של רבינו, ולהאהיב את שמו בעולם.

יהי רצון שיתברכו בכל מילי דמיטב, ויתברכו ברוב שמחות, ויזכו לאור באור החיים ולהחקק בלב הצדיק האמת, ולהיות נכללים בספרן של צדיקים, אמן.

מכון 'מי הדעת'

מאמר מאן נצה

ברשות כל הקהל הקדוש; אנו יושבים כאן בסעודת מצווה, אושפיזא דמשה רעיא מהימנא, הילולא של רבינו זכותו יגן עלינו, וזו הזדמנות נפלאה להמשיך עלינו כל מיני אורות שמאירים בסוכה - הן באופן כללי, והן ביום הזה באופן פרטי, וכמו שידוע שבחג הסוכות כל יום הוא עניין מיוחד, - בשונה מפסח שהוא חג אחד ארוך - סוכות כל יום הוא חג מיוחד, וכפי שרואים את זה בסדר הקרבנות, וכך גם מובא במפרשים (עיי' פרש"י תענית כח:), וכמו כן רואים את זה במה שכל יום אנחנו מזמינים את האושפיזא השייכת לאותו היום, עם כל המסוגלות השייכת לאותו היום. ועל אף שבעצם אנו מזמינים לסוכה את כל השבעה אושפיזין, אבל בראש האושפיזא - יושב המיוחד שבאושפיזין של אותו היום.

א א

ובהזדמנות זו, כולנו זוכרים היטב שעד שנה שעברה - מורינו הרב ע"ה ישב איתנו בסעודה זו, וישב ואמר את התורה, והיה שר איתנו, והיה בזה כל מיני חן, וכל מיני כוחות נעלות שכל אחד היה יכול לשאוב. והשנה, אנחנו צריכים להסתפק במה שיש, והייתי מגדיר את זה כפי שרבינו אומר בסיפורי מעשיות (מעשה מחיגר) שיש מצב כזה שאפשר לחיות רק עם ה'ספחים', לפעמים יש לנו גם כן מציאות כזו, וה' ירחם.

איך שהוא - החג צריך להיות חג, זה הרי זמן שמחתינו. ומעניין לעניין - הנה הרי בחגים אנו אומרים 'יזכור' לזכר נשמות הנפטרים, ומובא בפוסקים שאלה - מדוע בדיוק בחגים, הרי לכאורה 'יזכור' זה דבר רגיש ומצער, ולמה בדיוק לייעד אותן לחגים שהם זמני שמחה. ועוד שואלים - מדוע מכריזים 'קינדער ארויס', מה העניין להוציא את הצעירים שיש להם הורים.

מבואר על זה בפוסקים - שהאדם שמזכיר את ההורים שלו, הוא **עצמו** - יש לו מזה התעלות, מתעורר אצלו איזה געגוע, וממילא מתעורר איזשהו **שמחה** - מה שהיה לו כשעוד היה לו את ההורים שלו; הוא נזכר בחלק של **השמחה**. ולכן עושים זאת בחג, שהוא זמן של שמחה. ומאידך, זה שייך רק אצל אלו שהם עצמם שייכים ל'יזכור', אבל אלו שלא שייכים ל'יזכור' אצלם זה אכן יכול להיות מעין צער, וממילא ההכרח להוציאם מבית הכנסת, כי הוא הרי זמן של שמחה. ואותו הדבר בנידון שלנו, כשנזכרים במורינו הרב ע"ה, איך שהיה יושב, והיה שר, והיה מדבר בכל מיני חן שבעולם, ואחר כך בשמחת בית השואבה וכו', צריך להיזכר בחלק **השמחה** שבזה. וה' ירחם עלינו ויחיש לנו מהרה את משיח צדקינו.

ב ב

בתורה שאנו לומדים בתקופה זו, בתורה ה' בחלק שני - רבינו מאריך הרבה בעניין של ה'עצות', וייעודם של אלו העצות - שעל ידם הבן אדם צריך להגיע לפתרון ותשובה לכל הדברים שחלילה מביאים אותו על סף הייאוש, ועם העצות - האדם יכול להתגבר על כל זה.

ורבינו אומר שם בתורה, שלבוא לעצות - צריך את **האיש תבונות**; ורבינו מאריך ומסביר שם היאך מוצאים את האיש תבונה וכו'; ורבינו מביא כמה פסוקים על העניין - 'כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה' (דברים לב, כח), והיינו, כשאין את האיש תבונה - אזי העצות נאבדות, וממילא לא יודעים איך להיעזר, איך לתת עצה לנפשינו.

וישנם עוד כמה וכמה תורות שרבינו מדבר בהם על ענייני החגים, הג' רגלים, ורבינו מקשר אותם לעניין של ה'**בינה**' (ליקו"מ ח"א, ל ועוד), ובפרט על חג הסוכות (שם, מח; רסו). וכמו כן כאן בתורה, עצם הדבר שרבינו אמר את תורה זו בראש השנה, שהוא בסמוך לסוכות - מלמד אותנו על הקשר והשייכות של ה'איש תבונה' - לחג הסוכות.

פירוש הדבר; שכל העניין של חג הסוכות, כל המצוות של החג, עצם ישיבת סוכה, ארבעה מינים, האכילה בסוכה, השינה בסוכה, וכל המצוות שאנחנו עושים בסוכות - כל אלו הדברים מחזקים את ה'בינה' שלנו, על ידי זה מתחזק אצלנו כח הבינה, באופן כזה שנוכל לתת עצה לנפשינו.

ועל זה הדרך רואים גם בתורה רס"ו, רבינו מאריך שם ומסביר שכל ההשפעות - האדם יונק ממקום בינה, והסוכה היא בחינת בינה. והיינו, שעצם הסוכה מסוגל מאוד להביא אותנו לעניין הזה של הבינה.

ג

וייתכן שהאדם שואל את עצמו - איך למעשה הוא מגיע לבינה, איך הוא יכול בפועל להגיע לזה. הוא הרי זוכר את עצמו כבר מקיים את מצוות סוכה מילדות, ועדיין מחכה לבינה. ובדומה לזה כל מיני הזדמנויות שמאוד מסוגלים לכל מיני עניינים, ואחרי זה הבן אדם שואל - נו, אז איפה זה!?

באופן פשוט צריכים לדעת כך; כשה' עוזר לנו ואנו זוכים להגיע לחג הסוכות, והנה, בתורה כתוב (דברים טז, יג) 'חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים', פירושו של דבר - שהבן אדם צריך לזכור כל השבעה ימים שיש כעת את האור הזה, יש כעת את המצב הזה ששופע אור הסוכה, ואור הסוכה זה אור הבינה, שבדיוק משם הבן אדם צריך לינק את החיות והשפע שלו וכנ"ל, וכך כל השבעה ימים האדם צריך לחכות לזה, בגעגועים, ברצונות, ופשוט לא להסיח את הדעת מזה. וכך כשהאדם משקיע שם את הכח, אזי באופן פשוט הוא אכן מתחיל להרגיש אחרי כזה התאספות של שבעה ימים שהוא לא הסיח דעת מהסוכה - ה' מאיר לו, ובוודאי ובוודאי שאחרי סוכות הוא מתחיל להרגיש שהנה, אכן התאסף לו כמה גרם של בינה.

ובשביל עצם הבינה - לא צריך הרבה, מספיק קצת, אפילו משהו, איזה נקודת בינה; אבל - שתהיה נקודה אמיתית, ולא מדומיינת חלילה, אלא בינה אמיתית, מה שהקדוש ברוך הוא חונן לכל אחד ואחד. והרי זה מה שאנחנו מבקשים 'חננו מאיתך דעה בינה' וכו', שלוש פעמים ביום אנחנו מבקשים על זה. וכך כשהאדם מתחיל בסדר הזה של מחשבה, בוודאי זה יורד לו אחר כך לדיבור, ואחר כך בוודאי זה יורד גם למעשה - שהוא יודע איך להשתמש עם הבינה, שהוא יודע איך לתת עצה לנפשו בכל דבר ודבר.

וכפי שרבינו מספר לנו במעשה מז' בעטליר'ס; בחתונה, החתן והכלה התחילו להתגעגע - וככה הם המשיכו את הבעטליר. וזה דבר ידוע אצל אנשי שלומינו, שזה אחד מהלימודים היסודיים - להתגעגע, ולהתגעגע על באמת. ועד כמה האדם מתגעגע? - לפי כמה שהוא יודע שזה חסר לו - ככה הוא מתגעגע, אם האדם באמת מרגיש שהוא צריך את הבינה, שהוא מוכרח לתת עצה לנפשו, ובלי הבינה זה לא

שייך - ממילא הוא משתוקק חזק, ובוודאי הקדוש ברוך הוא אכן מעניק לו ולא נתן לו להישאר בהשתוקקות לבד. וממילא עלינו להבין עד כמה זה חשוב לנו, וכמה אנחנו צריכים להגיע לזה, כי בלי זה מי יודע אם אנחנו יונקים ממקום הבינה. ורבינו הרי מסביר שם שמקום יניקת האדם שונה ממקום יניקת הבהמה וכו'.

מלבד זאת שעצם ההשתוקקות הוא דבר חשוב, וככה מביא ר' נתן כמה פעמים, שכשאדם מתפלל להשם יתברך שיעזור לו במה שהוא צריך, אם בגשמיות ואם ברוחניות, אזי מלבד מה שהוא מתפלל בשביל להיענות, עצם התפילה אליו יתברך - בוודאי גם מקרבת אותו להשם יתברך, שזה גם כן רצון ה'. אותו הדבר גם כן בעניין הזה של הגעגועים, עצם הגעגועים הם התקרבות גדולה אליו יתברך.

פ ד פ

אנו נמצאים כעת ביומא דהילולא של רבינו, שרבינו דגל במידת ה'נצח', רבינו הרי אמר 'נצחתי ואנצח', וידוע אצל אנשי שלומינו שרבינו שייך למידת הנצח. ורואים גם כן שההסתלקות של רבינו, ההילולא של רבינו - יוצא ביום האושפיזא של משה רעיא מהימנא שהוא נגד הנצח, כידוע.

ידועים דברי הזוהר הקדוש (תיקו"ז, כט.), שמסביר את העניין של חג הסוכות שבא אחר ימי הדין של ראש השנה ויום כיפור, ושואל שם הזוהר - 'מאן נצח', הרי היה משפט לכל באי עולם, - מאן נצח, מי ניצח במשפט?, אומר הזוהר - 'מאן דאחיד מאני קרבא בידיה', זה התשובה! ור' נתן מאריך בזה ושואל (ברכות הראיה וב"פ, ה) - וכי זה נקרא מנצח, כשאתה עדיין באמצע?!; ולמעשה זה אכן התשובה, בעולם הזה מי המנצח - מאן דאחיד מאני קרבא בידיה, זה שלא התייאש, זה שאחרי המשפט, אחרי כל העשרת ימי תשובה - יוצא ומטריח את עצמו, ומבזבז כסף על הלולב, ועל שאר המינים, ואוגד אותם, יחד עם כל העניינים שקשורים לזה - הוא הוא המנצח. הניצחון הוא עצם מה שהאדם לא מתייאש, שהוא בכל פעם שוב יוצא ונלחם.

וזהו גודל הכח של משה רבינו, שמידתו הוא נצח; רבינו מסביר (ליקו"מ ח"ב פב) שמשה רבינו קישר את עצמו לכל אחד ואחד שבישראל, ואפילו כל הפחותים שבישראל - משה רעיא מהימנא לא התייאש מהם, כל מיני אנשים שאפילו מעצמם כבר מזמן התייאשו, ואפילו אנשים שהרבה צדיקים אחרים התייאשו מהם כבר - משה רעיא מהימנא מכח הנצחיות שלו - לא התייאש מאף אחד. וזהו גם כן

גודל הכח של רבינו זי"ע, כמו שרואים שרבינו דיבר על עניין הנקודה טובה של כל אחד ואחד, ועל גדלותו של משה רבינו ומידת הנצח, שאין שום ייאוש בעולם.

ה ט

ורבינו אמר 'ניצחתי ואנצח'; כי 'מאן נצח, מאן דאחיד מאני קרבא בידיה', והיינו - שאפילו שהאדם יודע שהוא ניצח עד עכשיו, יחד עם זאת הוא צריך לדעת שצריך לנצח גם הלאה, להמשיך לנצח, כי הרי האדם כל זמן שהוא בעולם הזה - הוא בעל בחירה, וכל זמן שהוא בעל בחירה - תמיד הוא צריך עדיין לנצח.

רבינו מביא (ליקו"מ ח"א, כ) את הפסוק 'אל יתהלל חגור כמפתח' (מלכים א, כ); כי יש לפעמים מצב כזה שהבן אדם הגיע לאיזה דרגא, ויכול להידמות לו שהוא כבר חזק, וייתכן שהוא באמת מרגיש חזק, והוא אפילו כבש איזה מידה או הגיע לדרגא בעבודת ה', בוודאי זה דבר מאוד נעלה וטוב, וחשוב שהאדם ירגיש את זה; אבל - צריך לדעת, שאנחנו עוד באמצע המלחמה, כי תצא למלחמה, תמיד זה צריך להיות בצורה עתידית, ומי יודע מה יהיה ברגע הבא. וממילא - צריכים להמשיך ולנצח, ולא להסתפק עם הניצחון שהיה עד עכשיו.

רואים גם בפועל במלחמות שהיו בעולם, אחרי שהיה ניצחון וכל החיילים התחילו לשתות ולשמוח ולהשתכר ולרקוד, בדיוק אז היה המפלה שלהם, שהאויב בא וניצח אותם. יש מצב כזה גם כן, וצריך לדעת את זה, ובפרט בפרט בקשרי המלחמה עם היצר, שהיצר יכול לתת לאדם ניצחון - בשביל להרדים אותו, שיראה כאילו כמה הוא חזק, בשביל שיפסיק להתאמץ יותר.

וזה מה שרבינו אומר - ניצחתי ואנצח; ורבינו רצה לחקוק את זה בליבנו, בתוך עצמותינו, לדעת את הדבר הזה - ניצחתי ואנצח. פירושו של דבר - החלקים של 'ניצחתי' ו'אנצח' הם כל כך קשורים אחד לשני, וביחד עם זה - הם כל כך לא קשורים אחד לשני, שכל רגע ורגע עניין חדש של ניצחתי ואנצח, וזה מה שרבינו כל כך התייגע איתנו, להנחיל לנו את זה.

ה ט

וידוע, שאצל אנשי שלומינו - הן בדור שהכירו את רבינו, והן אחר כך בהמשך הדורות, בתקופה של ר' נתן, ואחר כך יותר מאוחר - תמיד יום ההילולא של רבינו,

היו מעבירים אותו בכזו התעלות בכזו התעוררות, וככה האבא ע"ה היה מספר - שכל היום היו יושבים החסידים - ומן הסתם היו אצל אנשי שלומינו כמה אנשים ראויים שתחת כל אחד מהם התאספו אנשים, ושכנים וכו' - והיו יושבים כל היום ומדברים מגדולת רבינו.

וניתן לתאר עם איזה כח ועוצמה היו יוצאים מזה, ואין ספק שהיו מרגישים כאלו כוחות שבאפשרותם להתגבר על כל מידה ומידה, וששום דבר לא מאיים, מעוצם כח התפילה שרבינו גילה, ומכח עניין הנקודה טובה שרבינו גילה שיש לכל אחד ואחד, ובפרט מכח מה שרבינו דורש מאיתנו שכל אחד יגלה את הנקודה טובה שלו עצמו, וכך עם כל העצות האלו היפים - בוודאי ובוודאי הם יצאו עם כל כך הרבה נשק, שהיה מספיק להם לשנה שלימה - איך לגבור ואיך לכבוש את היצר, ואיך לכבוש את הבחירה, ואיך לעבוד את ה' מתוך בחירה ומתוך צלילות הדעת. וכבר שום דבר לא היה אצלם בצורה מופלגת כאילו ש'לא שייך', הן קימת חצות, והן לצאת לפעלד, והן להיות מקושר לצדיקי אמת - הכל היה אצלם בבהירות כזו.

והיה מן הראוי הרבה לשנן את זה, ולהוריד את זה לדור שלנו; אנחנו חיים היום פה בשנת תש"פ, לדור הזה - הן לאלו המבוגרים, והן לצעירים, וגם לילדים - שיהיה איזה המשכיות של רבינו, המשכיות של החיות שרבינו הכניס לעבודת ה' בעולם הזה.

פ ז ט

רבינו הרי אמר (חיי"מ שו) 'האש שלי תוקד עד ביאת המשיח'; מורינו הרב ע"ה היה אומר בשם האבא ע"ה - לשונו של רבינו הוא הרי 'מיינ פייערל וועט טלואין', 'טלואין' - הוא היה מסביר, שזה בדומה למה שרואים לפעמים בד שהאש לא מצליחה להיאחז בו, והאש קופץ ממקום למקום, קצת פה וקצת שם, על זה הדרך הוא הסביר את דברי רבינו - מיינ פייערל וועט טלואין, שהאש שלי תוקד בצורה כזו - פעם פה ופעם שם. מה שאנחנו יכולים להבין מזה - את כח ההתחדשות שרבינו רצה להכניס כאן בעולם הזה, האש שלי תוקד בצורה כזו שהאש פה, ואז הוא עובר וקופץ לשם, ואזי שוב חוזר וקופץ וכו', מעין התחדשות בכל רגע ורגע של האש קודש של רבינו, מה שהוא מנסה להבעיר אצלנו, בתוך ליבותיהם של עם ישראל.

ח

מכל הדיבורים האלו אנחנו רואים, שאצל רבינו אפשר למצוא חיות חדש בעבודת ה' - בכל מצב ומצב; להבין ככה - בעיות של פרנסה היה גם בזמן רבינו, בעיות של שלום בית גם היה בזמן רבינו, בעיות של בריאות ונחת גם כבר היה בתקופה ההיא, וממילא - אין ספק שלרבינו היה מספיק דיבורים וכוחות להרים את הדור שלו, להרים את כל אלו שהיו קשורים אליו בצורה כזו של התעלות.

עלינו להבין, שמה שעובר על הבן אדם - בהכרח עליו לעבור, אם ההשגחה הובילה את זה בצורה כזו - ועובר על הבן אדם כך וכך, ועל החבר שלו עובר בכלל עניינים אחרים - הרי שכך גזרה חכמתו יתברך. ויכול להיות שהיצר ינסה לפתות את האדם ולומר לו - 'המעשים שלך גרמו את זה, היית צריך לעשות ככה היית צריך לעשות אחרת' וכו', ו'אתה אשם' וכו' וכו', וגם אם זה באמת נכון - כל זה היצר יידע להסביר לו טוב מאוד - אחרי המעשה, אבל האדם צריך לדעת שאחרי המעשה - זה כבר מעשה השם יתברך, והיינו - שעכשיו, הקדוש ברוך הוא רוצה שתעבוד אותו עם הבעיה א' ועם הבעיה ב' וכו', עכשיו תעבוד אותו עם זה. ואיך? - בשביל זה צריך שהאדם ידע לתת עצה לנפשו, ואם הוא אינו יודע כיצד - שילך ויחפש את הבינה, שיחפש את האנשי בינה; אבל איך שהוא - חלילה וחס לא להיגרר אחרי היצר שרוצה להוביל אותנו לייאוש, שה' יצילנו.

וברוך ה', רבינו השאיר לנו את ספרו, שהוא ספר שמעניק חכמה לכל העולם, ולכל העולמות, כי רבינו מדבר בספרו מהכל - מדומם, צומח, חי ומדבר, ומכל העולמות, 'מארבע עולמות שמו נעלם', ורבינו ידע מהם, ורבינו כבר הוביל תיקון אליהם.

בפרט ובפרט איך שר' נתן מסביר כל תורה, עד כדי שאין מציאות שכן אדם יקום מאיזה דף ליקוטי הלכות שהוא לומד בלי שיהיה לו איזה התעוררות או עצה מעשית מה ששייכת לרגע שלו, לרגע הזה העכשווי, וממילא - זה מה שמוטל עלינו לעשות - פשוט לשבת וללמוד.

ותמיד להזכיר ולשנן לעצמינו - 'מאן נצה, מאן דאחיד מאני קרבא ביזוהי', והכלל הזה תקף גם בכל השנה כולה; מי מנצח? - זה שהתייאש, וקם מתוך הייאוש ומצפה לתקווה - הוא ניצח! וממילא זה שייך בכל הנפילות שקורה אצל הבן אדם, לפעמים זה נפילה, ולפעמים זה רק דימוי של נפילה - שהיצר רוצה להגיד לו שהוא בנפילה, אבל איך שהוא אם הקדוש ברוך הוא נותן ברגע הזה לבן אדם את הנשימה - אזי

ברגע הזה יש גם איזה תקווה, וכמו שידוע על רבינו - שכל נשימה ונשימה היה לו מכח איזה התחדשות, וכך אמר רבינו (חיי"מ שפד) שהוא לא משאיר הבל פה בעולם - בלי התחדשות. ובשביל מה רבינו סיפר לנו את זה? - בשביל שנדע לשאוב את הכוחות ממנו, לדעת שיש כח כזה בעולם.

רבינו הרי אמר (חיי"מ שכב) שהוא הסתכל על כולנו, על כל אחד ואחד עד הסוף; ומה הפירוש שהוא הסתכל? - הסתכל והביא לו איזה שביל לצאת מהסבך שלו, לצאת ממה שהוא מסובך בו, ממה שהוא קשור ואסור, ונדמה לו שכאילו הוא לא יוכל להשתחרר מזה, ורבינו הביא עד הבן אדם עצמו, עד כל אחד ואחד מאיתנו - את הפיתרון שלו, רק צריכים לפתוח את העיניים, 'לפקוח עיניים עוורות' (לשה"כ ישעיה מב, ז).

חג סוכות, חז"ל אומרים (עיי' סוכה ב.) שהקדוש ברוך הוא אומר - 'צא מדירת קבע ושב בדירת עראי, כדי שתצא מדירת עראי ותשב בדירת קבע' - לעתיד לבוא. ויחד עם זה אנחנו רואים שסוכות הוא זמן שמחתנו, זמן של שמחה; ולכאורה אדם מרגיש יותר בנוח בכורסא שלו, במקום הטבעי שלו בסלון ביתו, ואף עך פי כן אומרים לו - צא, צא מהמקום הקבוע שלך, ועם זאת - תהיה שמח, תתחזק ותהיה שמח. והדבר תמוה. ולפעמים קורה, כמו מה שקרה לנו השנה - שאפילו דירת עראי לא היה לנו, היינו צריכים לצאת גם מהסוכה, בגלל הרוחות שהיו.

כל זה בשביל להראות לבן אדם שחושב שיש לו משהו - או דירת קבע או עראי - שגם את זה אין לו, ויחד עם זה צריך להמשיך את השמחה, ולשיר 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת'; והנה עובדה - עם ישראל לא מתייאש, מחכים שהסערה תעבור, ולוקחים את הפטיש והמברגה, ומחזקים עוד פעם את הסוכה, ועוד פעם מקימים את הסוכה, ועוד פעם מסדרים את הסכך לשם מצוות סוכה; וחז"ל הרי אומרים שעל אף שבתורה כתוב לשבת בסוכה שבעת ימים, אף על פי כן - סוכה לרגע היא גם סוכה, וגם אם בונים סוכה רק לכמה שעות - מקיימים בזה גם כן מצוות סוכה, וממילא, תיכף מחזירים את הקרשים ובונים אותה מחדש. וכל זה ללמד אותנו מה זה נקרא דירת עראי, שנדע עד כמה שהבן אדם הוא עראי, ולהתחזק אף על פי כן, ולא להתייאש.

י

וביחד עם זה, סוכות הוא הרי זמן האסיף (שמות ל"ד, כב), זמן שאוספים את המצוות, אוספים את היבול שהשדה נתנה לנו במשך כל הקיץ, ומכניסים אותה באוצרות. וזהו גם כן הקשר בין חג האסיף - לבין זמן שמחתינו, כמו שכתוב (דברים טז, יד) 'ושמחת בחגך', שזה נאמר בפירוש על סוכות; והיינו, שאוספים את כל השמחות האלו, את הנקודות חיזוק האלו, וכך יש לנו כח להמשיך את זה לכל השנה.

הרי חג הסוכות נגמר לאחר שבעת ימים, ואחר כך צריכים להכין את השדה ליבול חדש, לעדור אותה ולהכין אותה לגשמים, ואותו הדבר קורה אצל הבן אדם; וכך מבואר בספרי קודש - הרי תקופת החורף הוא זמן שגם הבריאה ישנה, ורק בט"ו בשבט היא מתעוררת, שזה הסיבה שעושים את היומא דפגרא ט"ו בשבט. אבל על כל פנים - עצם הבריאה גם כן נכנסת לשינה, הן הצומח, והן הדומם, והן שאר הבריאה, הכל נכנס למצב כזה. ובעבור כל זה מאיפה שואבים חיות? - רק מהזמן שמחתינו, שנזכרים בזמני השמחה, ושואבים את החיזוק ואת החיות, וכך מתחזקים ומתחדשים, וכך אפשר לקיים את דברי רבינו שמחזק אותנו ב'מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד'.

ועל כגון דא נאמר - 'הפוך בה והפוך בה דכולה בה', יש תשובה לכל אחד ואחד, הן עם הבעיות הקטנות והן עם הבעיות הגדולות, ואפילו אם נדמה לו שהוא עומד בפני שוקת שבורה, שהוא לא רואה שום מוצא בכלל - אין מציאות כזו, אחרי שרבינו היה בעולם - אין מציאות כזו! ואם הבן אדם חושב אחרת - אזי הוא פשוט טועה, יש לו טעות חמורה! ואם הוא לא יכול למצוא את הטעות שלו - אזי שיחפש את זה בספר, בליקוטי הלכות ובליקוטי תפילות, אוי כמה הוא ימצא, כמה הוא יראה שהוא היה שקוע בטעות.

יא

בתורה ל' גם כן רבינו מדבר מהענין הזה של האמא בינה, אלה מועדי ה' - ר"ת אמ"י, ומביא רבינו - 'ובינה ליבא', שהבינה מרומזת בלב. ואומר שם רבינו, וז"ל: והשמחה של כל המצוות שעשים בכל השנה מתקבץ אל הלב שהוא השלוש רגלים, ועל כן הם ימי שמחה כמו שכתוב 'ושמחת בחגך'.

אנחנו מאמינים שכך הוא, אבל רבינו ראה את זה בפועל, מגודל כח האמונה שלו - הוא השיג את זה בפועל; שכל המצוות שעשינו במשך השנה - הכל מתקבץ אל הלב, שהם ימי המועדים, הימים טובים, הג' רגלים, שאז זה פעיל וזה פועל אצלינו. ואם אנחנו לא מרגישים - אזי צריך להאמין בזה, לדעת, שכל הנחת תפילין שהנחנו - תפילין של יד ותפילין של ראש, תפילין רש"י ור"ת - כל זה מתעורר כעת, ומקבל איזה חיזוק ושלימות, מתאסף אל הלב. ולהבין איזה שמחה היה צריך להיות פורץ מתוך הלב שלנו, הרי עיקר השמחה הוא בלב כפי שרבינו מביא שם 'נתת שמחה בליבי' (תהלים ד, ח).

והשנה היה לנו גם את הברקים והרעמים, וחז"ל הרי אומרים (ברכות נט). 'לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומית שבלב', וממילא כבר יכול להיות 'ולישרי לב שמחה' (תהלים צז, יא; ועיי' ליקו"מ ח"א, ה), כך שיש לנו את כל הסיבות להיות בשמחה, ולא חלילה להיגרר אחרי משאות שווא ומדוחים של היצר, שמנסה להזכיר לנו את הבעיה הזו והבעיה הזו, וחבל, כי אין לזה שום קשר אמיתי, אלא הוא סתם רוצה לטשטש אותנו, ואסור לנו לתת לו, אסור לנו לתת לעצמינו להיגרר אחרי זה.

יב

שם בהמשך התורה (סעיף ז') אומר רבינו, וז"ל: 'ועיקר התגלות החסד שעל ידו קוצרין וחותכין ומבדילין את הדל"ת הנ"ל מארבע גליות של העכו"ם, הוא על ידי תוכחה. כי על ידי פתיחת פה של המוכיח, נתגלה חכמה. ועל ידי זאת החכמה, נתגלה החסד'.

יש לפעמים שהאדם מצליח להתחזק, ומצליח להגיע לאיזה דרגא של חיזוק שהוא מרגיש שאכן יש לו, והיצר הרי לא מפרגן לו, וממילא לפעמים מגיע מצב שהיצר מנסה להפוך את החיזוק שלו - לאכזבה מעצמו, והיינו - שהיצר מכניס לו מחשבות, שאכן ברוך ה' אתה מרגיש שאתה מתחזק, אבל - הרי על מה אתה צריך להתחזק? - על הנפילה הזו, ועל הכישלון הזה וכו' וכו'; וכך פתאום מתעורר אצלו עוד פעם הנקודות החלשות שלו.

וגם על מצב כזה נותן לנו רבינו את התשובה; רבינו אומר שבהתגלות החסד הנ"ל, מה שקורה בהתקבצות של הג' רגלים - יכול להתעורר מזה גם איזה מידת תוכחה, והיינו - שהבן אדם מסתכל על עצמו, ומתבונן שהנה ישנם כאלו אורות, ואיפה אני בסיפור, איך אני משולב בזה. וזה בעצמו מושג של תוכחה, שהאדם מרגיש שהוא נמצא בכזה תוכחה. ורבינו פשוט בא ואומר לנו את האמת - בדיוק התוכחה

הזו - **בדיוק זה הדרך**, שככה מתגלה החכמה, ומתוך החכמה מתגלה החסד, שזה מה שמביא לנו את הדברים הטובים בסופו של דבר, וכמו שרואים שאחרי כל זה אכן מגיעים **לשמחת תורה**, שבו אנחנו מקבלים מחדש את התורה, ומתחילים **מבראשית** וכו'.

פשוט אני נוגע כאן בנקודה שיכולה לעבור על כל אחד ואחד, וחשוב לדעת שהכל מוגן ומודרך בדברי רבינו, וממילא אם קורה שהאדם מרגיש איזה הרגשה נחותה - שידע שהנקודה הזו לא צריכה להחליש אותו, אלא **בדיוק ההיפך**, זה צריך לחזק אותו, ולא צריך לחפש את החיזוק אלא **זה בעצמו החיזוק**, כי דווקא כך אנחנו נגלה את מה שצריך בשלב הבא גם כן, כי זו היא הדרך.

יג

ועל זה הדרך גם בהמשך דבריו שם, שרבינו מבאר איך שכל זה הוא מכח הצדיק, שאליו מגיעים כל התפילות, והצדיק מבחין בין תפילה לתפילה על ידי העזות שיש בתורה של כל אחד ואחד וכו' וכו'. מה שאנו למדים משם - שיש איזה הליך מיוחד עם כל אחד ואחד.

גם אם מרוב שהאדם על סף הייאוש הוא חושב כאילו שכל מה שרבינו דיבר, הוא דיבר לכולם - חוץ ממנו, ועובדה - שהוא לא מוצא את החיזוק שלו וכדו'; חשוב שידע - **רבינו ידע ממנו, רבינו ידע מהכשלונות שלו, רבינו ידע והכניס כבר בספר את הפתרונות והחיזוקים בשביל שייצא מזה**, אלא מה, צריך 'לייתי ספר ונחזי', צריך ללמוד, ולהסתכל, ולחתור, ולחפש, עד שמגלים את המים עמוקים שהם עצות, על ידי האיש תבונות.

אמנם אין ספק שזה עבודה, אבל להתבונן נכון - אלו שהם כן לצערינו על סף הייאוש, וכי להם יותר קל?! הם **באמת** בלי שום חיות, בלי שום עידוד. וממילא, אין ספק שאדם שרוצה למצוא את החיזוק ואת החיות - זה רק בכיוון הזה שמתעודדים ומתחזקים ומחפשים, ופותחים את התהלים, ופותחים את הליקוטי תפילות, ושופכים שיח לקדוש ברוך הוא, ולא מתעצלים, לא נכנסים לייאוש חלילה.

בן אדם לא אוהב להגיד על עצמו שהוא מתנהל בהפקירות, אבל לצערינו הרבה עצות של היצר הם - להביא את הבן אדם להפקירות, למעין **אי אכפתיות** - שזהו הפקירות ממדרגה ראשונה.

יד

היוצא מדברינו, שהאדם צריך תמיד להחזיק בנקודה הזו של 'ניצחתי ואנצח', ואם הוא מסתכל על עצמו וצוחק מעצמו - מה וכי ניצחתי וכד', התשובה היא שכן, זהו הניצחון באמת, הרגע שבו האדם מכיר את עצמו והוא יודע שהדרך היא לא להתייאש, אלא הדרך היא לצאת ולנצח, ולהתחזק, ולהתעודד; וברגע שהאדם יודע שהוא חייב לעשות את זה - או אז, כמה הוא מאושר, איזה חן, ובוודאי רבינו נוסך עליו ונותן לו כאלו כוחות, ונותן לו איזה חן מיוחד בעיני היצר טוב שתמיד יחזק אותו. והיינו, שכל דבר ודבר שהוא רואה - ייתן לו איזה חיזוק, יראה חבר - יקבל מזה חיזוק, יראה אפילו דבר צומח ודומם - גם כן ידע לשאוב מזה איזה שהוא חיזוק.

וזה מה שהזהר הקדוש אומר - 'מאן נצח, מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי', בן אדם צריך לדעת מראש - שזה פרוייקט של חיים, כל החיים צריך להיות איש חיל.

ובדומה לגאולה הכללית, שאנחנו רואים עד כמה שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מסתיר את קץ הגלות; שהנה, מובא במדרש על הפסוק בתהלים (עו, ג) 'ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון'; 'אמר רבי ברכיה, בתחילת בריאתו של עולם הקדוש ברוך הוא ברא סוכה ונכנס לתוכה וכביכול התפלל, יהי רצון מלפניי, שבני יעשו את רצוני ולא יעברו על רצוני חלילה', בכדי שלא יצטרך להחריב את בית המקדש.

המשמעות של המדרש הזה הוא - שכשאנחנו זוכים לאור הסוכה, זהו האור של בית המקדש, בזה אור הסוכה כביכול הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו נכנס בתחילת בריאתו של עולם, עוד קודם שנבראנו, והקדוש ברוך הוא התפלל בה 'יהי רצון מלפניי וכו'.

וממילא להבין, אחרי כזה אורך של גלות, וברוך ה' היום אנחנו יושבים בסוכה, איזה נחת רוח זה להקדוש ברוך הוא שאנחנו יושבים בסוכה, ומתפללים ומתחננים 'הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת', וכפי שמוסבר בארוכה בספר 'חסד לאברהם' מה זה נקרא 'סוכת דוד הנופלת' - לא שהיא נפלה והקימו אותה; זה יקרה כפי שהנביא מבטיח לנו - 'ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת' (עמוס ט, יא), שאז יהיה קימה כזו שאין אחריה נפילה; אלא כרגע יש מצב של נפילה בכל עת, ואת זה צריך להקים שוב ושוב.

אבל גם שאר הנפילות מרומזות בזאת הנבואה - 'ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת', כשיהודי מתחזק - זה נקרא להקים את סוכת דוד הנופלת, וכל הזמן היא נופלת; וצריכים לדעת שיש מצב כזה של נפילה, וככה ר' נתן מסביר גם כן - בן אדם שזוכה להתגבר על איזה מניעה, הוא צריך לדעת תיכף ומיד לאגור כוחות ממה שהוא מתחזק עכשיו, כי יכול להיות שיבוא אחר כך עוד מניעה, וצריך לעמוד ולהתחזק גם כנגדה.

וזה נקרא סוכת דוד הנופלת, ככה מוסבר בספר 'חסד לאברהם', שזה עניין ותהליך ארוך ארוך בלי שלא שייך אפילו לדחוק את הקץ, אלא זה עניין של אט אט. וכך גם נבנית סוכה בפועל - עם עוד נדבך, ועוד איזה חתיכת עץ, ועוד איזה סכך, ובתחילה זה עוד לא כשר, ולאט לאט שמים עוד קצת סכך וכו', ואז יש כבר שיעור סוכה וזה כשר, ואחר כך זה כבר נהיה מהודר, ואזי זה נחשב כבר דירת עראי כפי רצון ה'. וממילא כך גם במלחמה הפרטית, זה עניין של חיים, כי רק כך אט אט נבנית הסוכה, עם עוד ניצחון ועוד ניצחון וכו'.

טו

ופירוש הדבר; שאנחנו נמצאים בחג הסוכות, שהוא פשוט מלמד אותנו ונותן לנו כיווני דרך - לשנה הארוכה, שהיא שתיים עשרה ולפעמים שלוש עשרה חודשים - לדעת איך להתחזק.

ובשביל שאכן נזכה לזה - צריך להיות בהתבוננות, ובאי היסח הדעת חלילה ממצוות סוכה ומגודל כח הסוכה, ולדעת את גודל העוצמה שיש בה, שאפשר לשאוב ממנה כל מה שאנחנו צריכים. וכמה שנרצה לשאוב - ככה נשאב, וככה יהיה לנו.

וכך מקימים את 'סוכת דוד הנופלת', ובוודאי בוודאי יקויים בנו מה שהנביא מביטיח לנו 'ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת', קימה כזו שלא יהיה אחריה חלילה נפילה. הדבר הזה - יהיה מתי שיהיה, בעת שיעלה רצון מאת השם יתברך; אבל אנחנו צריכים לראות - כמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סז) - שמאיתנו לא יהיה חלילה מניעה לגבי בניין בית המקדש, וזה ממש העניין הזה, שהרי סוכה זה העניין של בנין בית המקדש כנ"ל, וממילא - אם יש סוכות חלילה שנופלים, לדעת - כבר היה סיפורים כאלו, ועם ישראל לא התייאש, וממילא אם עכשיו הסיפור הזה חוזר

שוב בבחינה מוסיימת - עוד פעם נבטיח לעצמינו שלא נתייאש, רק נתחזק עוד יותר ועוד יותר, ומאן נצח - מאן דאחיד מאני קרבא!

טז

ה' יהא בעזרינו, שכח וזכות רבינו ילווה אותנו בכל רגע ורגע, שנוכל לשאוב את הכוחות המתאימים על כל הדילמות שאנחנו נתקלים בהם הן באופן עכשווי והן במשך השנה, בכל המושגים; ולדוגמא - יש מצב כעת בארץ ישראל - בעיה של דירה, שאדם בכדי להגיע לדירה - צריך יותר מקריעת ים סוף, והנה רבינו אומר - על ידי סוכה זוכים לדירה; אה! בן אדם היה צריך לשמות, רבינו נותן לו צ'ק פתוח - תשמח עם הסוכה, תקיים מצוות סוכה כהלכתה, ותראה, תראה איך שהקדוש ברוך הוא לא יאכזב אותך; 'ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית' (בראשית לג, יז) - זה הצוואה של אבינו יעקב. וכך על זה הדרך עוד כל מיני עצות כאלו, ופשוט צריך לקיימם בתמימות ובפשיטות.

בוודאי ובוודאי הקדוש ברוך הוא ימלא משאלות ליבנו לטובה ולברכה, שנראה נחת אמיתי מיוצאי חלצינו, ויהיה כל ההשפעות הטובות בגשמיות וברוחניות, בני, חיי, מזוני רווחי - בלי שום חיסרון, רבינו הרי מבאר (ליקו"מ ח"ב, ה) - סוכה בגימטריא מלאך, בגימטריא מאכל, 'כי אין מחסור ליראיו' (תהלים לד, י); - כל ההשפעות הטובות נמצאות בתוך הסוכה, התפקיד שלנו הוא לאסוף - זה הרי זמן האסיף - לאסוף את כל הדברים האלו, וכך כשנצטרך לצאת מהסוכה יהיה לנו את כל האורות.

יז

וה' ירחם על כולנו, בוודאי ובוודאי יוסר ההסתרה מכל העולם, ובפרט בפרט ההסתרה פנים שיש על הצדיק הגדול במעלה, שזה נורא ואיום, כמה שיש הסתרת פנים על הצדיק. הכוונה היא - שגם בתוך האנשים האלו שנמצאים אצל הצדיק - עדיין יש עוד כמה וכמה הסתרות שצריך להסיר.

ולכל זה נוכל להגיע - רק מכח התמימות והפשיטות; מי שרוצה להתנהג בפשיטות - בוודאי ובוודאי הצדיק בכבודו ובעצמו מתגלה אליו, וכך הרב מטשעהרין ע"ה היה אומר - כשרואים את אנשי שלומינו בזמן הקיבוץ, זהו ראיית פני רבינו (פל"ח, ח"ב,

ה); ומן הסתם זה גם כן בכל מיני קיבוצים, מתי שמתקבצים לכבוד רבינו - אפשר לראות את דמות רבינו! וכך בעוד כל מיני הזדמנויות כאלו, רק כמו שהתם אמר - רק בלי ליצנות--- אלא לקבל את זה כמות שהוא, בתמימות ובפשיטות, וכך בוודאי ובוודאי לא יומנע מאיתנו שום טוב.

וה' יהיה בעזרינו שיהיה לנו את הכח לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לב, בכח הזמן שמחתינו, עד שנזכה להמשיך אלינו את הגאולה הפרטית, ולהמשיך לכל העולם ולכל העולמות את הגאולה הכללית בקרוב, על ידי משיח צדקינו, בבנין בית קדשינו ותפארתינו, אמן.

הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת

